

זה היה העולם הזה שווה

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 758
תאריך: 6.5.52

בשעה הגיליון: מחוויות יובל העצמאות כעדרת, "העולם הזה", עליה הוסיפה מערכת השבועון: "המעט לפעם עמדו צלמי, העולם הזה" שחולקו בין הערים והמאורעות, מל הפי תוי הזה, כיוונו את מעלמתייהם אל פני האדם הבודד, ישער זה מופת שחוץ בים החיילים והחיילות פנים שזדאי היה לכוון אליהם את המצלמה."

גיליון, "העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הוקדש לכיסוי אירועי יובל העצמאות ברחבי הארץ. הכתבה "ברעש, כאש וזקוק דמה דקה" פורטה בתצלומים את המופגז המרכזי של צה"ל ואת הגיוסות שנמלכו בו חלק, סופר השבועון לעניני המרחב, הביא "חקירה מיוחדת" שפירטה את תולדות תהליך שיתוף האשה הערבית במרחב, ואת מאבקה ככותרת, נשים לחמות במרחב".
גיליון, "העולם הזה" לפני 25 שנים, בורמה כתבה ראשוני נה בעיתונות העברית, שדנה בחימושה של מערכת גרמניה, והפיק כחה לפרוי בין המיוזרה למערכת. ככותרת, "מישחק הפוקר של גרמניה" הציגה הכתבה, את נכונותה של גרמניה למלא תפקוד אסטרטגי זה.

האזרחית שהתלוננה בפניי אשה שרת על שהוא תמיד בחוץ

לארץ * הקומוזיץ של אלוף יצחק שדה * בנו של ח"כ

אשה שנה, מאשים: "אבי מחרחר מילחמה, אימפריאליסט..."

300 פרחיים חיכו ליד רציף עוגן בחיפה בשעות הבוקר המקדמות ורק לאחר שסיבה ארוכה החליטו האחראים לבטל את שיוט החוף עכו-תל-אביב ולקיים שיוט מקוצר בסיבוב חיפה-עכו-חיפה, כתחליף. באיחור של 77 דקות, אותן בילה שר החינוך המשועמם, פרופסור בן-ציון דינור בורג*, בסיוור ברציפי הנמל מעל סיפון סירת מישטרה. החלו הסירות מפליגות עם ברכתו טובת הכוונה של השר העבדקן: "רדו בים ומשלו בו".

36 הסירות של האגודות הימיות: אל"י צור, הפועל, זבולון צופי ים, ובית-הספר הממשלתי לדייג תיחרו ביניהן לעבור בי זמן הקצר ביותר את המרחק של 14 מי"ל. לין, הסירות יצאו בהבדלי זמן כשצוות השופטים מפעיל את מדי-הזמן ברגע שחר-טום הסירה עובר את פתח הנמל.

מוסרת חוליית הכיסוי של העולם הזה שגולותה בסירה אל השיט: רוח חזקה וסערת גלים קיבלו את פני הסירות בים הפתוח. מפרשי הסירות נמתחו בהצרות הדרכים פתחו במאבק עם הגלים והזמן. סירות המישטרה שהשתתפו בשיוט כמלות עמלו קשות. הקשר האלחוטני בין שתי הסירות איפשר לסירות המיתחרות שנוקקו לעורה לקבלה במהירות. הודעות שיגרה חלפו בזו אחר זו.

סירה הפוכה. אחר ש-12 סירות עקפו את המצוף בעכו בדרך החזרה לחיפה, התהפכה סירת הפועל התל-אביבית, אצו סירנה, בנסותה לעקוף את המצוף. סירת מישטרה חשה לעזרת טרופי הסירה ומשתה אותם מן המים. אך מסקד הסיי בר כי אהרון מרגי, איש הים הוותיק, הוא בדרך הנכונה מראשית הפלגתו. הוא הטיב את אצבעו בפיו ובכוונו אותה כלפי הרוח, קבע את מהלך הסירה שיצאה מנצחה.

התשלומים. 3 פעמים הצליח דויד הורוביץ לשחרר חלק מהשטרלינגים המוקפאים, ש-ממשלת בריטניה נשארה חייבת לממשלת המנדט המנוחה. לצרכי רכישת דלק וסחור רות אחרות בבריטניה, דולק הצליח יותר מדי. ולפני שנה נתייבש מעיין השטרלינגים גים והאוצר הועמד שוב בפני אבוס שבור. אבל בלי דלק לא ינועו הטרקטורים, המכוניות ותחנות הכוח החשמליות.

הורוביץ נסע לאנגליה, אל שרי-האוצר הבריטי השמרני, ראב באטלר בידיים ריקות אבל במילים מפתות. "נשלם לכם חלק מהדולרים מהמענק האמריקאי ואתם תתנו לנו 60 אחו באשראי".

אולם אמון האשראי של ממשלת ישראל נתערער במיקצת בהוגי הכספים העירמיים. ההשקיות בסילוק שטרות, והעיכור גלים בתשלום מטבע רך לחברות הזרות הפועלות בישראל, ובעיקר, הקמתה של חברת דלק ישראלית, שנטלה לידה חלק מהשוק, עוררו את חמתן של חברות הנפט העולמיות. כך שהורוביץ לפי שעה, אינו יכול להתנחם אף בהצלחה חלקית.

אך הזמן דוחק. המשק שורף 40 מילי יון דולר לשנה, גם הגבלות דראסטיות ב-תנועת המכוניות בארץ, לא יצילו את הר מצב. במידה והממשלה השמרנית לא תרצה להתחשב במצבה הקשה של ישראל, ולא תנהג לפנים משורת המיסחר והכלכלה, ותחנך לישראל דלק בהקפה, כפי שנהגה השבוע ממשלת ארצות-הברית שנהגה ה-שבוע לפנים משורת הדין בשחררה 20 מיליון דולר לכיסוי חובות שוטפים, שגור עדו להלכה, לשיקום פליטים בישראל.

רמטכ"ל * בלווית אשתו כרמלה, עטופה בלבוש בלתי אביבי (מעיל פרווה קצר ושיר ער ארוך). משך הוא את הקהל במאוזר החיילים והנכים (שמכרו תוצרת עצמית כי מחיר מוזל) אל במת הריקודים. מאושרת ביותר היתה האשה שזכתה בגרלה (תמורת כרטיס במחיר חצי לירה) במקרה לבן ומבהיק, וניסתה לשווא להעמיסו על מכונית פרטית, מהודרת. ניחם ירד: "בין כה וכה יש לך מקרר חשי מלי!"

שונה לחלוטין היתה האווירה לפני משקו של יענקלה סלומון. הפלמ"חניק המשופם שהפך לבעל מחצבה, שהדליק מדורת ענק בשייך-מוגוס והזמין אליה את ותיקי הג'מ"אעה. מאותות התקופה: מכל ותיקי ה"פלמ"ח" שהפכו לקצינים בכירים בצבא, פקידים גבוהים בממשלה וכדומה, לא היה כמעט איש שלא הופיע במכונית משלו.

בכל זאת שררה מסביב למדורה אווירה רוויית זיכרונות. כשהזקן (יצחק שדה), יושב על הארץ ליד סגן-אלוף ישראל בר, אחד המוחות הצבאיים של מלחמת העצמאות ***, ושירי הפלמ"ח נישאים במעגל. בדיחת הערב סופקה עליידי משה סנה, שהופיע מאוחר, ונשאל "מה נשמע?" והשיב תשובה דייקנית: "שירה בציבור!"

העם

אחרי כן, התעמלות בוקר
המוניס-המונים השתפכו במורד רחוב אלנבי בכיוון לים. לא רק תושבי תל-אביב, אלא גם דיירי השכונות, יפו והמעירות הסמוכות נמשכו עליידי מגנט ענק למקום אחד: כיכר הכנסת * שעל חוף גים הם ידעו שעליהם לשמוח, ואיזה אינסטינקט פנימי אמר להם שהשימחה המאורגנת מצויה דווקא במקום ההוא.

אולם השימחה המאורגנת לא נמצאה שם, ולא בשום מקום אחר. התנועה הענקית נמשכה אנה ואנה, מבלי לבוא על סיפוקה. היה נדמה שיום העצמאות, שנפתח כמה

בדיחת היום
כשהצטופף קהל אלפיו בככר ה' כנסת בתל-אביב, המטיר הרמקול תכנית נהדרת של שירי לכת. מכון הרמקול היה בטוח שהתקשר עם קול ישראל, והנה מאיכות המעולה של התכנית. אולם לפתע נפסקת ה' מוסיקה, והקהל העצום שמע לתמיחת הודעה באנגלית: "כאן שרות הש'דור ההאשמי, המדבר אליכם מ' ירושלים!"

המשק

שריפה ללא דלק
3 פעמים, משך 3 שנים סתם דויד (דולק) הורביץ את הגירעון שיצר הדלק במאוזר

* ייגאל ידון, ** מקררי-השמל היו באותה תקופה מכשיר נדיר של מתרות. *** מאוחר יותר נתפס סגן-אלוף ישראל בר, הואשם בריגול למען ברית-המועצות, ונידון למאסר ממושך, שבמהלכו ניפטר.

אנשים

- כשמשוחררי אחד הגדודים המפורסמים של חטיבת גבעתי, ערכו השבוע כנס זיכרון גדודי התברר כי מפקד החטיבה לשעבר, שמעון אבידן** אינו יכול להור פיע. הוא היה אותו יום תורן במיטבת קיבוצו, עין-השופט.
- אפרים, בן הארבע, בנו הצעיר של ח"כ ד"ר משה סנה עמד במוצאי יום העצמאות לפני בית הוריו וסירב להיכנס הביתה. סיפר אחד ממכרי סנה המפא"יי, כי אפרים עמד ליד הבית, והודיע: "אבי, מחרחר מילחמה, אימפריאליסט" כשנשאל הילד לסיבת השמצה זו על אביו, הסביר: "אבא הבטיח לי סוכריה ולא קיים הבטיח".
- בהצגה ה-10 של על עכברים ואנשים הופיע אלדורי בן השלוש, בן שחקי ה'קאמרי מרדכי בן-זאב וראה את אביו הקרח בתפקיד קנדי הזקן גידס-היד ודליל השיער. תגובת אלדורי***: "מדוע לאבא יש פתאים שערות ואין כבר קרחת."

שייט

אצבע רטובה ברוח
קריין קול ישראל היה הראשון שרמו בשידור החדשות ערב שיוט החוף, כי השיוט המסורתי של יום העצמאות עלול להתבטל בגלל מזג האוויר הבלתי נוח.

"20 מיליון הגישו תאמריקה!"

* שיטבר מאוחר יותר את שמו לעיב' רית: בן-ציון דינור.
** המכתו כיום כמבקר מערכת הביטחון.
*** הידוע כיום בשם: דורי בן-זאב.

דקות לפני כן עליידי נאום (משעמם ומייר חד) של בן-גוריון, לא יהיה יום שמח במיוחד.
אולם כעבור שעותיים, אחרי שנתניאש ההמון בלמצוא את מצב-הרוח שהובטח לו, פרצו חברות-החבורות של נוער בצפון תל-אביב, בקטע רחוב דיונוגוף שלידי הכיכר, ויצרו לבדם את השימחה הספונטנית שאי-נה טעונה אירגון. בני תנועות-הנוער, הדי ליקו מדורות ברחוב, חסמו את הכבישים במעגלי מחול.

ההילולה התל-אביבית נמשכה כמעט עד אור הבוקר, רבים, שנדמה היה כי התברר גנו בשלוש השנים האחרונות גילו שעודם צעירים ושהם חייבים מס לעברם. עם אלה נימנו אנשי פלמ"ח לשעבר, שהופיעו כי חמש לפנות בוקר לפני קפה כסית, פשטו את חולצותיהם, ופתחו בהתעמלות בוקר.

מהשופים ומדורה

שעה שהמונים הצטופפו ברחובות, נה' קיימו עשרות נשפים ציבוריים ופרטיים כי כל רחבי הארץ.
ברמת-גן, שדמתה לעיר הנתונה במצור אי, עקב ריבוי השוטרים הצבאיים ששמר המבואות לגן-המלך-דויד, שלפו 3000 וואשה כרטיסי-הזמנה מהודרים. הגשים, שלל שמלות קוקטייל עשירות ומחשופים, באו על סיפוקם כשראו שרי-החוף ואת הרמטכ"ל. אחת הנשים גנה בפני משה שרת, תושב רמת-גן, היא רואה אותו לעיתים רחוקות מדי והוא נמצא תמיד בחוף-לארץ. היא עליידו בחיך: "מילא, ב-28 לחור"ה טוב בחוף" כשהופיע הי

נה לרחבת הרברט סמואל, שם נוע, "קסם" ששימש כבניין הכנסת והמשתמש היום כאכסניה לאופרה ת.